

KOLLABORATIV YONDASHUV ASOSIDA BOSHLANG'ICH SINFLAR O'QUVCHILARINING DARSGA BO'LGAN QIZIQISHINI OSHIRISH VA DARSNI SAMARALI TASHKIL ETISH

Bobonova Zulfiya Alimqul qizi

Innovatsion texnologiyalar universiteti 2-bosqich talabasi

Ilmiy rahbar: **G'aniyeva Maftuna Abduaziz qizi**

<https://doi.org/10.5281/zenodo.19913865>

Annotatsiya. Ushbu maqolada boshlang'ich sinf o'quvchilarining darsga bo'lgan qiziqishini kuchaytirish, kollaborativ yondashuvlarning o'rni hamda darsni samarali tashkil etish yo'llari keng yoritilgan. Ta'lim jarayonida o'yin metodlari va hamkorlikka asoslangan yondashuvlardan foydalanish orqali o'quvchilarning mustaqil fikrlashi, ijodiy faolligi, darsga qiziqishi va bilimni oson o'zlashtirishi ta'minlanishi asoslab berilgan.

Kalit so'zlar: kollaborativ yondashuv, boshlang'ich ta'lim, o'yin metodlari, ijodiy tafakkur, hamkorlik, dars samaradorligi.

Abstract. This article highlights ways to increase primary school students' interest in lessons, the role of collaborative approaches, and effective lesson organization. The use of game-based and cooperative teaching methods helps develop students' independent thinking, creativity, engagement, and better understanding of knowledge.

Keywords: collaborative approach, primary education, game methods, creative thinking, cooperation, lesson effectiveness.

Аннотация. В данной статье широко освещаются вопросы повышения интереса учащихся начальных классов к уроку, роль коллаборативного подхода и эффективная организация урока. Использование игровых и кооперативных методов обучения способствует развитию самостоятельного мышления, творческой активности и повышению качества усвоения знаний.

Ключевые слова: коллаборативный подход, начальное образование, игровые методы, творческое мышление, сотрудничество, эффективность урока.

Kirish

Hozirgi kunda ta'lim tizimida o'quvchilarning faolligini oshirish, ularning mustaqil fikrlashi va ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish eng muhim vazifalardan biri hisoblanadi. Ayniqsa, boshlang'ich sinf bosqichida o'quvchilarning darsga bo'lgan qiziqishini shakllantirish katta ahamiyatga ega. Chunki aynan shu davrda bolalarda bilim olishga bo'lgan munosabat, tafakkur va dunyoqarash shakllanadi. Men o'z pedagogik faoliyatim davomida shuni angladimki, agar dars qiziqarli va jonli tashkil etilsa, har bir o'quvchi uni diqqat bilan kuzatadi va bilimni oson o'zlashtiradi. Shu sababli darslarni tashkil etishda zamonaviy yondashuvlardan, ayniqsa kollaborativ metodlardan keng foydalanishga harakat qilaman.

Asosiy qism

Boshlang'ich sinf o'quvchilari tabiatan qiziquvchan, harakatchan va o'yin orqali o'rganishga moyil bo'ladi. Shu sababli men dars jarayonida juda ko'p o'yin metodlaridan foydalanaman. Didaktik o'yinlar, turli interaktiv mashg'ulotlar va qiziqarli topshiriqlar orqali o'quvchilarni darsga jalb qilaman. Natijada har bir bola darsni diqqat bilan kuzatadi, qiziqadi va asta-sekin bilimga ega bo'lib boradi. Men uchun eng muhim jihatlardan biri — darsda har bir o'quvchining ishtirokini ta'minlashdir. Shu sababli kollaborativ yondashuvlarga katta e'tibor beraman. Guruhda ishlash, juftlikda topshiriqlar bajarish, "aqliy hujum" va "Jigsaw" kabi

metodlar orqali o'quvchilar bir-biri bilan fikr almashadi, o'zaro yordam beradi va bilimni birgalikda egallaydi. Bu jarayonda o'quvchilarda nafaqat bilim, balki muloqot, hamkorlik va jamoada ishlash ko'nikmalari ham rivojlanadi. Dars jarayonida ko'rgazmali vositalardan foydalanish ham muhim o'rin tutadi. Rasmlar, kartochkalar, real predmetlar va zamonaviy texnologiyalar orqali mavzuni yanada tushunarli va qiziqarli qilib yetkazaman. O'quvchilar ko'rib, eshitib va bajarib o'rganadi, bu esa bilimning mustahkam bo'lishiga xizmat qiladi. O'qituvchi sifatida men o'zim ham dars o'tish jarayonidan zavq olaman. Darslarimni shunday tashkil etishga harakat qilamanki, nafaqat o'quvchilar, balki o'zim ham bu jarayondan mamnun bo'laman. Chunki qiziqarli va samarali dars o'qituvchiga ham ilhom bag'ishlaydi. Darsni samarali tashkil etish uchun uni aniq reja asosida olib boraman. Dars boshida o'quvchilarni jalb qiluvchi motivatsion qism bo'ladi. So'ng o'tilgan mavzuni qisqacha takrorlayman. Yangi mavzuni oddiy va tushunarli qilib tushuntiraman. Mustahkamlash bosqichida esa o'yinlar va guruhli ishlar orqali bilimni mustahkamlayman. Yakunda esa o'quvchilarni baholab, rag'batlantiraman. Rag'batlantirish boshlang'ich sinflarda juda muhim hisoblanadi. Oddiy maqtov, e'tirof yoki kichik belgilar o'quvchilarda katta motivatsiya uyg'otadi. Bu esa ularning darsga bo'lgan qiziqishini yanada oshiradi.

Kollaborativ ta'limning afzalliklari.

Kollaborativ ta'lim — bu o'quvchilarning kichik guruhlarda birgalikda ishlashi, fikr almashishi va umumiy maqsadga erishish uchun hamkorlikda faoliyat yuritishiga asoslangan ta'lim shaklidir. Bu yondashuv zamonaviy ta'lim tizimida juda muhim o'rin tutadi, chunki u nafaqat bilim berishni, balki shaxsiy va ijtimoiy kompetensiyalarni ham rivojlantiradi.

Avvalo, kollaborativ ta'lim o'quvchilarda mustaqil va tanqidiy fikrlashni rivojlantiradi. O'quvchilar bir muammo ustida birgalikda ishlaganda, har biri o'z fikrini bildiradi, boshqalarning qarashlarini tinglaydi va eng maqbul yechimni topishga harakat qiladi. Bu jarayon ularning fikrlash doirasini kengaytiradi va mustaqil xulosa chiqarish qobiliyatini shakllantiradi. Shuningdek, bu ta'lim shakli muloqot ko'nikmalarini rivojlantiradi. Guruhda ishlash davomida o'quvchilar o'z fikrini aniq va tushunarli ifodalashni, boshqalarni tinglashni va o'zaro hurmat qilishni o'rganadilar. Bu esa ularning nutq madaniyati va ijtimoiy faolligini oshiradi.

Kollaborativ ta'limning yana bir muhim afzalligi — jamoada ishlash ko'nikmasini shakllantirishi. Zamonaviy hayotda deyarli har bir kasb jamoaviy ishlashni talab qiladi. Shu sababli, maktab davridayoq o'quvchilarda mas'uliyatni bo'lishish, bir-birini qo'llab-quvvatlash va umumiy maqsad uchun harakat qilish ko'nikmalari shakllanadi. Bundan tashqari, kollaborativ ta'lim o'quvchilarning faolligini oshiradi. An'anaviy darslarda passiv tinglovchi bo'lib qoladigan o'quvchilar guruhli ishlarda faol ishtirok etishga majbur bo'ladilar. Har bir o'quvchi o'z hissasini qo'shishga intiladi, bu esa dars jarayonini jonli va qiziqarli qiladi. Yana bir afzalligi shundaki, bu yondashuv o'zaro yordam va hamjihatlik muhitini yaratadi. O'quvchilar bir-biriga yordam berish orqali nafaqat bilimni o'zlashtiradilar, balki ijobiy munosabatlar ham shakllantiradilar. Bu esa sinf jamoasida do'stona muhitni mustahkamlaydi. Shuningdek, kollaborativ ta'lim o'quvchilarning o'ziga bo'lgan ishonchini oshiradi. Har bir bola guruh ichida o'z fikrini bildira olishi va uni himoya qilishi orqali o'zini muhim shaxs sifatida his qiladi. Bu esa uning psixologik rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, kollaborativ ta'lim nafaqat bilim beruvchi, balki shaxsni har tomonlama rivojlantiruvchi samarali ta'lim shaklidir. U o'quvchilarda bilim, ko'nikma, muloqot

va jamoada ishlash madaniyatini shakllantirib, ularni kelajak hayotga tayyorlaydi. Boshlang'ich sinf o'quvchilarining darsga bo'lgan qiziqishini oshirish o'qituvchining yondashuvi va metod tanlashiga bog'liq. Men o'z faoliyatimda kollaborativ yondashuvlar va o'yin metodlaridan keng foydalanish orqali o'quvchilarning faolligini oshirishga erishmoqdaman. Natijada o'quvchilar darsga qiziqadi, diqqat bilan ishtirok etadi va bilimni oson o'zlashtiradi. Eng muhimi, bunday dars jarayonida ham o'quvchi, ham o'qituvchi zavq oladi va bu ta'lim samaradorligini yanada oshiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Tolipov O'.Q., Usmonboyeva M. — Pedagogik texnologiyalar: nazariya va amaliyot. Toshkent: Fan va texnologiya nashriyoti.
2. Yo'ldoshev J.G'., Hasanboyev J. — Pedagogika. Toshkent: O'qituvchi nashriyoti.
3. Nishonova Z.T. — Psixologiya va pedagogik psixologiya asoslari. Toshkent: O'zbekiston faylasuflari milliy jamiyati nashriyoti.